

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Visietekst Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK).

Kuiken, F.; Nelleke, Nijssennagger

Publication date
2021

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F., & Nelleke, N. (2021). *Visietekst Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK)*. Provincie Fryslân.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Visietekst 2.1 Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK)

1. Oanlieding

In 2020 is door de Provinsje Fryslân een Gearwurkingstrajekt Fryske Kennisynfrastruktuer ingesteld met als doel tot een kennisagenda te komen voor het Frysk in onderzoek, onderwijs en maatschappij, en op het gebied van Fryske identiteit, cultuur, erfgoed, geschiedenis en literatuur. Dit gebeurde in navolging van een besluit van Provinciale Staten d.d. 18 december 2019 naar aanleiding van de aanbevelingen door de *Taskforce Fryske Akademy*. Deze taskforce signaleerde ‘een gebrekkige samenwerking tussen de onderzoeksinstituten in de regio’, met als aanbeveling: ‘blijvende samenwerking met andere (wetenschappelijke) instellingen en organisaties op (inter)nationaal niveau’. De Provinsje Fryslân is geadviseerd een eigen kennis- en wetenschapsbeleid te ontwikkelen en ‘samenwerking in één academisch netwerk’ te stimuleren. Met de instelling van het Gearwurkingstrajekt lijkt aan die laatste aanbeveling gehoor te zijn gegeven. Wat de benaming van het netwerk betreft dekt de brede en algemene term Gearwurkingstrajekt Fryske Kennisynfrastruktuer niet volledig de lading en zullen we vanaf nu de benaming Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK) gebruiken.

Het besluit van Provinciale Staten valt uiteen in streefdoelen, vastlegging en monitoring:

Streefdoelen

- De samenwerking moet over en weer voordelen opleveren voor alle partijen.
- Kwalitatief en kwantitatief resultaat vanuit het Fryslân gerichte onderzoek, dat de kennis van en over Fryslân, maar ook de maatschappelijke valorisatie verbetert.
- Facilitaire, inhoudelijke samenwerking en efficiency.

Vastlegging

- Uiterlijk een half jaar na het aantreden van de nieuwe directeur-bestuurder [van de Fryske Akademy, FK/NIJ] moeten afspraken in een intentieovereenkomst zijn vastgelegd, inclusief een plan van aanpak.

Monitoring

- De samenwerking is niet vrijblijvend en zal elk jaar middels een rondetafelgesprek gemonitord worden.

Door vertraging op een aantal vlakken, waaronder de werving van een directeur-bestuurder van de Fryske Akademy (15 maart 2021) en daarna de werving van een voorzitter en vicevoorzitter van het GFK (1 juni 2021), zijn de termijnen iets verschoven en is de richtdatum voor een eerste overeenkomst 31 december 2021, met een vervolgstap richting juli 2021. Daarnaast is er sinds 2019 – dankzij het verrichte werk in werkgroepen en een Rûnetafelpetear – sprake van nieuwe inzichten en verbreding, waardoor het traject in dit visiestuk opnieuw wordt geijkt. Hierbij stellen we vast dat we in het GFTK werken aan enerzijds het in beeld krijgen van het *kenniseecosysteem* en anderzijds het gezamenlijk

vaststellen van een *kennisagenda*. Het accent ligt daarbij aanvankelijk op inhoudelijke samenwerking om tot een gezamenlijke kennisagenda te komen; het toewerken naar een kennisecosysteem volgt later.

2. Missy en fisy

Voordat we inhoudelijk ingaan op het GFTK, formuleren we hier de missie en visie van waaruit dit traject wordt gestart. Op een oppervlakte van nog geen 5800 km² neemt Fryslân met zijn geschiedenis, taal en cultuur een unieke positie in. Het is belangrijk om die te bestendigen en te versterken. Tegelijkertijd gaat het om opgaven die ook elders spelen en die om oplossingen vragen waar ook andere (Europese) regio's hun voordeel mee kunnen doen. De dubbelrol die Fryslân daarin kan vervullen wordt niet volledig benut. Door met elkaar samen te werken op dat punt kan daarin verandering worden gebracht.

In de afgelopen maanden hebben we bevestiging gevonden in de wens om te komen tot een sterk kennisnetwerk en een gezamenlijke kennisagenda. Elke bij het GFTK betrokken instelling draagt daar nu al op eigen manier aan bij en er lijken voldoende raakvlakken te bestaan om de verbinding tussen de instellingen tot stand te brengen. Ondanks de talrijke beleidsplannen, adviesnota's en kennisagenda's die de verschillende instellingen in de afgelopen jaren hebben gepubliceerd (zie Bijlage 1), ontbreekt het aan een gemeenschappelijke visie en aanpak, zoals is vastgesteld door de *Taskforce Fryske Akademy*. Toch is er in al die documenten een grootste gemene deler aan te wijzen, want hoe verschillend hun insteek ook is, ze komen met elkaar overeen in het streven naar welzijn en welbevinden van Fryslân en zijn inwoners. In het bestuursakkoord 2019-2023, getiteld *Geluk op 1* is dat wellicht het duidelijkst samengevat met de woorden 'brede welvaart'. Van verschillende kanten is aangegeven dat het belangrijk is om waar mogelijk bij bestaande beleidsdocumenten aan te haken. Wij pleiten ervoor om bij de samenstelling van de kennisagenda die 'brede welvaart' in ruime zin des woords als uitgangspunt te nemen en daar in onze missie bij aan te sluiten. Naast basisvoorwaarden als gezondheid, veiligheid, huisvesting, enzovoort, bepalen taal en cultuur in grote mate de identiteit van mensen en de mate waarin zij zich gelukkig en welvend voelen.

Missie

Het Gearwurkingstraject Fryske Taal en Kultuer (GFTK) streeft naar het bevorderen van kennis over het Fries, de geschiedenis en cultuur van Friesland door in nauwe samenwerking met elkaar nieuwe projecten op te zetten en de uitkomsten daarvan voor een breed publiek beschikbaar te stellen en bruikbaar te maken.

De weg daarnaartoe wordt op het gebied van taal en cultuur voorbereid door het GFTK dat daarvoor een kennisagenda opstelt en daar uitvoering aan geeft. De determinanten van de kennisagenda staan verwoord in onderstaande visie.

Visie

Bij het Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK) en de daaraan gekoppelde kennisagenda staan de toekomst van Fryslân, het Frysk en de Frisistyk in brede zin voorop. De bij het netwerk aangesloten instellingen gaan door middel van *co-creatie* op zoek naar hun *gedeelde ambities* op dit punt. Vereist daarvoor zijn *verbinding* en *samenwerking*, waarbij *openheid*, *vertrouwen* en *transparantie* centraal staan. Belangrijk is een *breed draagvlak* voor de kennisagenda, waarbij onderzoek is ingegeven door *maatschappelijke relevantie* en er aandacht is voor *disseminatie* en *valorisatie* van resultaten. De kennisagenda betreft zowel de *korte* als de *lange termijn*. Van successen op korte termijn gaat een stimulerende werking uit; op de lange termijn moet gezocht worden naar *duurzame* oplossingen voor bestaande of nieuwe vraagstukken. Om voortdurend te kunnen inspelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder digitalisering en andere technologische ontwikkelingen, zijn *dynamiek* en *flexibiliteit* nodig. Het betekent ook dat gezocht moet worden naar *nieuwe onderzoeksthema's* en dat *internationalisering* een prominente plaats op de agenda moet krijgen. Bij dit alles is het belangrijk om goed de *focus* en *regie* in de gaten te houden.

3. Ynrjochting fan 't GFTK

Als we het eens zijn over het belang van een kennisnetwerk, dan moet vervolgens worden bepaald hoe dit het beste kan worden ingericht, wie eraan deelnemen, wat het netwerk wil bereiken, wanneer dat het geval is, hoe de *mienskip* erbij betrokken kan worden, enzovoort. Op een aantal van deze vragen gaan we in hier nader in. Waar mogelijk formuleren we een (voorzet tot een) antwoord. We doen dat in de wetenschap dat het hier voorlopige antwoorden betreft en dat het antwoord op sommige vragen nog achterwege blijft. We zien dat niet als een onoplosbaar probleem, maar hopen met het stellen van de relevante vragen de discussie daarover op gang te brengen, zodat de antwoorden daarop (snel) duidelijk worden.

1. Hoe ziet de structuur van het GFTK eruit?

Het GFTK wordt gevormd door vertegenwoordigers van de hierbij betrokken instellingen; het omvat een kernteam, werkgroepen met daaraan gelieerde satellietorganisaties en een Rûnetafelpetear. Het middelpunt wordt gevormd door het kernteam. Het kernteam stelt op voorspraak van de ingestelde werkgroepen een kennisagenda op voor zowel de korte als de lange termijn. Daarbij kunnen de werkgroepen een beroep doen op de aan hen gelieerde satellietorganisaties. Het kernteam legt tweemaal jaarlijks de stand van zaken voor aan het Rûnetafelpetear, dat zich uitspreekt over de plannen van het kernteam, en legt verantwoording af aan de met de portefeuille belaste gedeputeerde, die daaraan uiteindelijk goedkeuring moet verlenen.

2. Waaruit bestaat het kernteam?

Het kernteam bestaat uit een voorzitter (een onafhankelijk wetenschappelijk adviseur, c.q. hoogleraar Frysk), een vice-voorzitter (directeur Fryske Akademy) en een ambtelijk secretaris (vanuit de Provinsje Fryslân).

3. Wat doet het kernteam?

Het kernteam organiseert kennissessies en presenteert nieuwe ideeën en initiatieven, resulterend in een kennisagenda. Het formuleert ambities, bedenkt hoe deze gefaciliteerd kunnen worden, monitort en stelt waar nodig bij.

4. Hoe vaak komt het kernteam bijeen?

Het kernteam komt zo vaak als nodig bijeen, naar verwachting met een frequentie van vier tot zes maal per jaar.

5. Wie nemen deel aan het kennisnetwerk?

Momenteel zijn bij het kennisnetwerk 14 instellingen betrokken met een beleidsvormende, onderzoekende, ondersteunende of uitvoerende taak, of een combinatie van deze taken (zie Bijlage 2). Dat lijkt een goede mix, indachtig het belang van een breed draagvlak en maatschappelijke relevantie. Alle instellingen participeren in een of meerdere werkgroepen. Met uitzondering van de Universiteit van Amsterdam nemen alle instellingen deel aan het Rûnetafelpetear. Deze samenstelling is niet voor eens en altijd in beton gegoten, want het is de bedoeling om het netwerk zo open en laagdrempelig mogelijk te houden. Het is uitdrukkelijk mogelijk andere, geïnteresseerde instellingen bij het netwerk te betrekken, hoewel het om praktische redenen (werkbaarheid, afspraken maken, omvang van het Kennisnetwerk) raadzaam lijkt daarin enige terughoudendheid te betrachten. Een uitzondering geldt voor werkgroep 4 die vooralsnog uit één instelling (Fers) bestaat (zie 6. *Hoe functioneren de Werkgroepen?*).

In voorkomende gevallen kunnen deelnemende instellingen uiteraard ook andere organisaties binnen hun netwerk raadplegen (de hierboven genoemde satellietorganisaties). Daarbij kan ook worden gedacht aan private partijen en/of deelnemers uit de vrije sector. Het is eveneens mogelijk dat niet-deelnemende instellingen op adhocbasis voor een of meerdere overleggen worden uitgenodigd. Desgewenst kunnen tevens openbare kennissessies worden georganiseerd om ideeën en reacties uit het veld te genereren. Op die manier blijft een harde kern structureel deel uitmaken van het kennisnetwerk met daaromheen een perifere, dynamische schil waarop zo nodig een beroep kan worden gedaan.

6. Hoe functioneren de werkgroepen?

Er zijn vier werkgroepen: 1) Fryske taal in het onderwijs en de voorschoolse educatie; 2) Fryske taal in de maatschappij en de openbare ruimte; 3) Fryske regionale identiteit/cultuur/

erfgoed/geschiedenis/literatuur; 4) Facilitering: Gezamenlijke infrastructuur. In deze werkgroepen zitten vertegenwoordigers vanuit allerlei geledingen: onderzoek, beleid, ondersteuning en uitvoering. Het is aan de leden van de werkgroepen om problemen en mogelijkheden te signaleren. Die kunnen betrekking hebben op alle mogelijke terreinen die zij vertegenwoordigen. Vaak zullen het juist de ondersteunende en uitvoerende partijen zijn die vragen en problemen uit de praktijk signaleren. In overleg met de aan de werkgroepen gelieerde satellietorganisaties kan door onderzoekers, beleidsmakers en praktijkdeskundigen samen worden gereflecteerd op de formulering van de gesignaleerde problemen en op het zoeken naar een oplossingsrichting. Juist die inhoudelijke samenwerking en co-creatie leiden tot betere inzichten en probleemstellingen. Vastgesteld kan worden welke kennis reeds beschikbaar is en waar zich nog kennishiaten bevinden. Dit leidt tot kennisvragen die om nader onderzoek vragen. De werkgroepen fungeren dus als pijlers (en peilers!) van kennisvragen. Het kernteam kan deze kennisvragen als speerpunten van onderzoek in de kennisagenda opnemen. Als het betreffende onderzoek eenmaal is afgerond ligt er opnieuw een belangrijke rol voor de ondersteunende en uitvoerende instellingen om de praktische implicaties van het onderzoek in de praktijk tot uitvoer te brengen.

De in het voorjaar van 2021 door de (gezamenlijke) werkgroepen gesignaleerde thema's vormen voorbeelden van dit soort speerpunten. In wat volgt lichten we deze punten nader toe. Met betrekking tot werkgroep 4 valt op te merken dat deze formeel nog niet van start is gegaan, maar dat Fers in het kader van de facilitaire vraag vanuit de eigen rol hierin alvast een eerste stap heeft gezet. Het uitbreiden en in gang zetten van deze werkgroep met vertegenwoordigers van de betrokken organisaties verdient aanbeveling. Alleen op die manier kan een voorstel voor facilitaire samenwerking worden gemaakt dat voor elke partij voordeel oplevert en aan het Rûnetafelpetear kan worden gepresenteerd.

7. Wat zijn speerpunten van onderzoek?

In de aanloop naar een kennisagenda is regelmatig het belang van een duidelijke focus en heldere doelstelling benadrukt, zonder dat deze expliciet zijn geformuleerd. Voorop staat de bestudering van het Frysk en de Frisistyk an sich in al zijn facetten en de ontsluiting van alle varianten op het gebied van taal en cultuur in Fryslân. Daarmee staan de intrinsieke waarde van de tweede rijkstaal en de daaraan verbonden dimensies centraal. Alle andere onderwerpen zijn hier in meer of mindere mate van afgeleid. Het gaat daarbij om onderwerpen die vanuit alle betrokken partijen en individuen worden aangedragen, en die vaak verder reiken dan het GFTK en de provinciale grenzen. Van hieruit is gekeken, met de blik gericht op provinciale kaders, waar zich inhoudelijke raakvlakken tussen de instellingen bevinden. Dat betreft een palet aan mogelijkheden die het waard zijn om in de nabije toekomst nader onder de loep te worden genomen. Om een nieuwe impuls aan het kennisnetwerk te geven, zouden we, in aansluiting op wat hierover al door de werkgroepen gezamenlijk naar voren is gebracht, een voorschot willen nemen met onderstaande vier thema's.

1. Taal en Technologie

Technologie is in de huidige maatschappij niet meer weg te denken en het gebruik daarvan neemt alleen maar toe. Dat geldt ook voor de inzet van technologie op het gebied van taal en spraak. Niet voor niets is onderzoek naar de inzet en het gebruik van spraaktechnologie met stip boven komen drijven in het overleg tussen de werkgroepen. Het thema valt onder de noemer digitalisering en past daarmee binnen het overkoepelend perspectief van de 'Duurzame Dynamische Delta', dat interessant is voor Fryslân én Europa. De verwachting is dat binnen de nieuwe Europese begroting meer middelen voor digitalisering beschikbaar komen. Tevens sluit het thema naadloos aan bij de masteropleiding *Voice Technology* die in september 2021 bij Campus Fryslân van start is gegaan.

2. Sociolinguïstisch onderzoek

De toekomst van het Fries staat en valt met het gebruik daarvan door de samenleving. Om daar grip op te krijgen is taalsociologisch onderzoek naar het taalgedrag en taalgebruik in Fryslân nodig. Niet alleen is het belangrijk om de voortgang daarvan bij te houden, maar ook om nieuwe ontwikkelingen te volgen, zoals het gebruik van het Fries op *social media*. Contacten met organisaties elders die zich op hetzelfde terrein bewegen zijn daarbij relevant, zoals het *Soziolinguistika Klusterra* (SLK) in Baskenland, dat zich toespitst op 1) taalgebruiksonderzoek door verschillende groepen (jongeren, migranten, etc.) en op verschillende locaties (straat, school, sportclub, etc.); 2) taalverandering (op het werk, op school, in publieke instellingen); 3) verspreiding (bv. in academische settings, bedrijven en sociale organisaties). Ook de situatie en mogelijke invloed van het onderwijs zijn daarbij van essentieel belang, bijvoorbeeld wat betreft taalbeleid op school, taalattitudes van leerkrachten, ouders en leerlingen, het gebruik van Fries in de zaakvakken, schrijfvaardigheid in het Fries, enzovoort.

3. Identiteit – diachroon en synchroon

Identiteit is geen vaststaand gegeven, maar een construct dat, onder invloed van allerlei maatschappelijke factoren, voortdurend aan verandering onderhevig is en om herdefiniëring vraagt. Dat maakt het interessant voor bestudering van zaken als: identiteit(en) in Fryslân; Friese identiteit buiten Fryslân; identiteit in kunst, literatuur, erfgoed en andere cultuurvormen; de rol van het landschap als identiteitsvormer; identiteit in relatie tot diversiteit en inclusiviteit; de invloed van mobiliteit en migratie op identiteit. Dit onderzoek kan zich bewegen op het vlak van een aantal continua (bijvoorbeeld het zelf vs de ander; het individu vs het collectief; het lokale vs het globale; het provinciale vs het nationale) en kan zowel kwalitatief als kwantitatief van aard zijn. Het is tevens een thema dat vanuit verschillende disciplines bestudeerd kan worden, zoals geschiedenis, erfgoedstudies, kunstgeschiedenis, literatuurwetenschap, landschapsstudies, enzovoort.

4. Kennisportaal

Gaat het kennisnetwerk enerzijds op zoek naar nieuwe onderzoeksthema's, anderzijds is het belangrijk om vergaarde kennis voor een breed publiek te ontsluiten. Ten behoeve van die functies is voorgesteld om een (digitaal) kennisportaal in het leven te roepen. Om te beginnen kunnen de profielschetsen van de deelnemers aan het kennisnetwerk en andere relevante instanties hierop een plaats krijgen. Daarnaast kan het portaal zowel fungeren als plek waar een ieder met onderzoeksvragen terecht kan als waar onderzoek naar het Fries te vinden is, inclusief (inter)nationaal onderzoek op het gebied van taalverwerving, taalsociologie, taalpsychologie, enzovoort. Ideeën over de inrichting van een dergelijk kennisportaal moeten de komende tijd hun beslag krijgen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van bestaande digitale portalen van de Fryske Akademy (HisGIS, Frysker, Taaldatabank Fries) en van ervaringen van het Fries Sociaal Planbureau met een regionaal kennisschakelpunt. Ook partijen die niet deelnemen aan het GFTK, maar wel betrokken zijn bij de geselecteerde thema's, zouden in dit portaal een plek kunnen krijgen, zodat de schakelfunctie nog vitaler wordt. Hierbij valt onder meer te denken aan zelfstandige onderzoekers, die als groep een eigen plek op het portaal zouden kunnen krijgen. Ook mogelijkheden om projectideeën hier efficiënt te delen, zoals 'project zoekt partner' of 'project zoekt peer' zouden onderzocht kunnen worden.

8. *Welke financiële bronnen kunnen worden aangeboord?*

Geconstateerd is dat Fryslân tot nu toe relatief weinig Europese gelden heeft weten binnen te halen, dat de provincie op dit punt kansen onbenut laat en daarmee zichzelf tekort doet. Om dat tij te keren is de *Europese Projectenmachine* in het leven geroepen met als doel om in de periode 2021-2027 € 130 miljoen aan Europese middelen binnen te halen die – in lijn met de *Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer 2019-2023* – bijdragen aan de brede welvaart van Fryslân. De inzet van de Projectenmachine om door middel van collectieve kennisontwikkeling en netwerkvorming de kansen op Europese fondsen te vergroten sluit aan bij de ambitie van het Kennisnetwerk. Onderwerpen als digitalisering en culturele activiteiten in het kader van LF2028 komen daarvoor in aanmerking, maar er is ook ruimte voor andere onderwerpen op het gebied van taal en cultuur. Zo wordt er binnen het Europese programma *Horizon* binnenkort een call uitgezet voor het project *Safeguarding endangered languages in Europe*, om maar een voorbeeld te noemen. Voor het zoeken van Europese partners en het schrijven van aanvragen is menskracht vanuit de Projectenmachine beschikbaar; vanuit de provincie is eventuele cofinanciering mogelijk. Wellicht behoort een stimuleringsbudget vanuit de provincie om voor dergelijke projecten plannen te ontwikkelen ook tot de mogelijkheden.

9. *Hoe worden de streefdoelen bereikt? Wanneer zijn de streefdoelen bereikt? Hoe wordt er gemonitord en getoetst?*

Dit zijn belangrijke vragen waarvan de antwoorden afhankelijk zijn van het betreffende doel. Een en ander behoeft nadere vaststelling door het kernteam (daarbij kan gedacht worden

aan de benadering van *Nij Poadium* aan de hand van vragen als: Wat is er aan de hand? Wat willen wij bereiken? Wat gaan wij doen? Wat kost het?). Het is belangrijk te benadrukken dat we de kennisagenda en de samenwerking niet als een af te vinken *to-dolijst* beschouwen, maar als een constante structuur voor samenwerking waaraan de doelen concrete richting geven en waaraan nieuwe doelen kunnen worden toegevoegd.

10. Hoe vindt informatieuitwisseling plaats?

Hiervoor is al een voorstel gedaan in de vorm van het hierboven genoemde kennisportaal. Zoals vermeld kunnen hier profielschetsen van de deelnemende instellingen worden opgenomen, alsmede informatie over relevante lopende en afgeronde projecten en is het een plek waarop een ieder zelf suggesties voor onderzoeksvragen kan aandragen. In de tweede plaats lijkt het een goed idee om een communicatieplan op te stellen. Desgewenst kan op termijn gedacht worden aan een coördinator die steeds het nieuws van het hele netwerk en van de daarbij aangesloten instellingen communiceert om de zichtbaarheid, bereikbaarheid en de band met de *mienskip* te vergroten.

11. Wie vormt het aanspreekpunt van het GFTK?

De voorzitter c.q. een daartoe gedelegeerd persoon (bv. de hierboven genoemde communicatiemedewerker).

12. Hoe wordt de continuïteit van het GFTK gewaarborgd?

Regeneratie is een belangrijke voorwaarde voor continuïteit van het kennisnetwerk. Het verdient daarom aanbeveling om studenten en jonge onderzoekers deel uit te laten maken van de werkgroepen. Het betrekken van studenten als stagiaires bij de projecten die aan de verschillende instellingen worden uitgevoerd is een andere manier om een nieuwe generatie te enthousiasmeren voor de activiteiten van het Kennisnetwerk.

13. Hoe wordt de mienskip bij de kennisagenda betrokken?

Via het in te stellen kennisportaal en door regelmatig een beroep op de *mienskip* te doen, bijvoorbeeld door middel van het *Panel Fryslân*, heeft iedere inwoner van Fryslân in principe de mogelijkheid om mee te doen aan het GFTK. Dit kan in alle fasen van het traject: bij het signaleren van problemen en onderzoeksvragen, het aandragen van oplossingen, reflectie op de voorgestelde oplossingsrichting en bij de valorisatie van afgerond onderzoek voor het veld en de praktijk.

14. Hoe committeren de instellingen en de provincie zich aan de kennisagenda?

Als er consensus over de kennisagenda is bereikt, houden de deelnemers aan het GFTK zich daaraan. De bij het netwerk betrokken deelnemers tekenen daartoe voor het eind van 2021 een intentieverklaring. In deze verklaring leggen partijen vast dat ze elkaar als partners benaderen. Alleen op die wijze kunnen de partijen efficiënt met elkaar samenwerken en een cluster of ecosysteem vormen, waardoor het voordeel oplevert voor alle partijen. Deelname

en commitment worden in de zomer van 2022 bevestigd in een definitief akkoord, nadat er een nadere invulling aan de kennisagenda is gegeven.

15. Wie geeft uiteindelijk de go op de kennisagenda?

Dat doet het Rûnetafelpetear.

16. Hoe gaat de provincie om met de uitkomst van het samenwerkingstraject?

De provincie neemt actief deel aan het GFTK door haar rol binnen de werkgroepen en het Rûnetafelpetear. De provincie conformeert zich op die manier aan de invulling en werkwijze van het netwerk en respecteert de door het Rûnetafelpetear goedgekeurde besluiten.

17. Wat is de relatie met andere agenda's?

Afstemming van de kennisagenda van het GFTK met andere (kennis)agenda's verdient aanbeveling, zoals complementariteit bij het Hoger-Onderwijsakkoord Fryslân (HOAF).

18. Hoe ziet de planning eruit?

De planning van het Kennisnetwerk loopt vooralsnog tot en met juni 2022 (zie Bijlage 3). Na vaststelling van de onderhavige visietekst wordt er een intentieverklaring opgesteld die nog dit kalenderjaar door de deelnemende instellingen wordt ondertekend. Intussen gaan de activiteiten van de werkgroepen door en bedenken de deelnemende instellingen welke bijdrage zij aan de vier genoemde thema's kunnen leveren. In december 2021 vindt (zo mogelijk) een fysieke bijeenkomst plaats waarin uit de vier werkgroepen nieuwe groepen worden samengesteld die zich op de uitwerking van de vier aangedragen thema's gaan richten. De volledige uitwerking van de thema's, die samen de eerste kennisagenda vormt, wordt in een Rûnetafelpetear in maart 2022 gepresenteerd. Het Rûnetafelpetear brengt vanaf maart 2022 in kaart wat het kennisecosysteem is, terwijl kernteam en werkgroepen in overleg met elkaar gaan over de nadere invulling van de kennisagenda. Het resultaat daarvan mondt uit in een akkoord over de kennisagenda dat tijdens het Rûnetafelpetear in juni 2022 ter tafel ligt en kan worden bekrachtigd.

Namens het Kernteam,

Folkert Kuiken (voorzitter) en Nelleke IJssennagger (vice-voorzitter)

Amsterdam/Ljouwert, november 2021

Bijlage 1: Overzicht recente beleidsnotities

- Afûk (z.j.). *Sichtber Frysk, Frysk sichtber. Afûk Beliedsplan 2020-2024.*
- DINGtiid (2020). *Opzoek naar nieuwe dynamiek. Adviesnota betreffende de kennisinfrastructuur van het Fries.*
- Fries Museum (z.j.). *Fierder. Meerjarenplan 2021-2024.*
- Fries Sociaal Planbureau (z.j.). *Beleidskader Fries Sociaal Planbureau.*
- Fryske Akademy (2019). *Rapport van de Taskforce Fryske Akademy.*
- HOAF (2016). *Hoger-Onderwijsakkoord Fryslân.*
- Lectoraat Meertaligheid en Geletterdheid NHL Stenden (2021). *Fyzje op de Fryske taal en kultuer yn it ûnderwiis.*
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties/Provinsje Fryslân (2018). *Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2019-2023.*
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties/Provinsje Fryslân (2018). *De Taalskipper Frysk.*
- Provinciale Staten (2020). *Beleidsbrief Fryslân en Europa 2020-2023.*
- Provinsje Fryslân (2019). *Geactualiseerde Kennisagenda Fryslân 2019-2025.*
- Provinsje Fryslân (2019). *Nij Poadium. Kunst & cultuur, taal & onderwijs en erfgoed in Fryslân 2021-2024.*
- Provinsje Fryslân (2021). *Taalplan Frysk 2030.*
- Provinsje Fryslân (z.j.) *Geluk op 1. Vernieuwen in vertrouwen. Bestuursakkoord 2019-2023.*
- RUG/Campus Fryslân (2017). *The Multilingualism Laboratory.*

Bijlage 2: Overzicht deelnemers GFTK aan het Rûnetafelpetear en de werkgroepen

<i>Instelling</i>	<i>Rûnetafelpetear</i>	<i>Werkgroep 1</i>	<i>Werkgroep 2</i>	<i>Werkgroep 3</i>	<i>Werkgroep 4</i>
1. Afûk	X	X	X	X	
2. Cedin	X	X			
3. DINGtiid	X				
4. Fryske Akademy	X	X	X	X	
5. Fers	X		X		X
6. Fries Museum	X			X	
7. Frysk Sosjaal Planburo	X		X	X	
8. NHL Stenden	X	X			
9. Provinsje Fryslân	X	X	X	X	
10. Tresoar	X			X	
11. Rijksuniversiteit Groningen	X			X	
12. Campus Fryslân	X		X		
13. SFBO	X	X			
14. Universiteit van Amsterdam			X		

Werkgroep 1 = Fryske taal in het onderwijs en de voorschoolse educatie; Werkgroep 2 = Fryske taal in de maatschappij en de openbare ruimte; Werkgroep 3 = Fryske regionale identiteit/cultuur/erfgoed/geschiedenis/literatuur; Werkgroep 4 = Facilitering: Gezamenlijke infrastructuur.

Bijlage 3: Planning

<i>Datum</i>	<i>Wat?</i>	<i>Wie?</i>
26-10-2021	Rûnetafelpetear	Leden Rûnetafelpetear
1-11-2021	Overleg met werkgroepentrekkers	Kernteam en werkgroepentrekkers
November 2021	Aanpassing visietekst	Kernteam
	Vaststelling visietekst	Leden Rûnetafelpetear
	Opstellen intentieverklaring	Kernteam
9-12-2021	Instelling themagroepen voor uitwerking van : Taal en technologie; Sociolinguïstisch onderzoek; Identiteit; Kennisportaal	Leden werkgroepen
	Ondertekening intentieverklaring	Leden Rûnetafelpetear
Januari 2022	Vervolg uitwerking vier thema's	Leden themagroepen
Februari 2022	Afronding uitwerking vier thema's	Leden themagroepen
	Overleg kernteam en werkgroepen	Kernteam en werkgroepentrekkers
Maart 2022	Rûnetafelpetear	Leden Rûnetafelpetear
	Nadere invulling kennisagenda	Werkgroepen
April 2022	Overleg kernteam en werkgroepen	Kernteam en werkgroepentrekkers
	Kernecosysteem in kaart brengen	Leden Rûnetafelpetear
	Nadere invulling kennisagenda	Werkgroepen
Mei 2022	Nadere invulling kennisagenda	Werkgroepen
Juni 2022	Afronding invulling kennisagenda	Werkgroepen
	Overleg kernteam en werkgroepen	Kernteam en werkgroepentrekkers
	Rûnetafelpetear	Leden Rûnetafelpetear
	Ondertekening akkoord kennisagenda	Leden Rûnetafelpetear